מר זוטרא בריה דרב מרי אמר האי היינו דרמי בר חמא (א)דבעי רמי בר חמא הרי עלי כבשר זבח שלמים מהו כי מתפים איניש (א)בעיקרא מתפים או דלמא בצננא מתפים מי דמי התם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבח שלמים אע"ג דלאחר שנזרק דמו מצי אכיל ליה בחוץ מיקדש קדיש אבל הכא אי ס"ד בצננא קא מתפים הא הפר לה בעלה איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא ודאי: אמרה לה הריני נזירה בעיקביך מהו הריני בעיקביך בכולא מילתא ושריא או דלמא כמיקמי דליפר לה בעלה ואסירא ת"ש האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר ואי סלקא דעתך כי אמר לה הריני בעיקביך בעיקרא קא מתפים ליפר לה לדידה ולוקים דידיה אלא לאו ש"מ בכולא דמילתא מתפים והלכך הוא דלא מצי מיפר הא אשה דאמרה הריני בעיקביך היא נמי מותרת לא לעולם בעיקרא (א) מתפים והכא כיון דאמר לה ואני כאומר קיים ליכי דמי ואי מתשיל אהקמתו מצי מיפר ואי לא לא: הריני נזיר ואת ואמרה אמן מיפר את שלה ושלו קיים: ורמינהו (ב)הריני נזיר ואת ואמרה אמן שניהם אסורין ואם לאו שניהם מותרין מפני שתלה נדרו בנדרה אמר רב יהודה תני מיפר את שלה ושלו קיים אביי אמר (ג)אפי' תימא כדקתני ברייתא כגון דקאמר לה הריני נזיר ואת דקא תלי נדרו בנדרה

ומתניתין

איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא ודאי. ליכא למיפשט בעיא דרמי מברייתא דלעיל ואין לדמות דמיה זו שבא לחלק ביניהם דודאי דמו אהדדי: **אמרה** לה הריני בעיקביך. פירוש האשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה לה הריני בעיקביך כאילו אמרה הריני בסופך לשון ואתה תשופנו עקב (בראשית ג) כלומר בסוף דרכך אם תותר את גם אני אהיה מותרת שלא אקבל עלי נזירות ולא יחול עלי או דלמא כי מקמי דליפר לה בעלה ואסורה כי בעיקביך יש לפרשו כמו עקב אשר שמע אברהם בקולי וגו' (שם כו) ואפילו אם תותר הראשונה השניה אסורה דבדעתה להיות כמעיקרא קודם שיפר לה בעלה וכשאמרה בעיקביך כאילו אמרה ואני דאמרינן לעיל בברייתא היא מותרת וחבירתה אסורה דכיון דחל עליה נזירות לא פקע בהתרת הראשונה דבעל מיגז גייז: **ואי** ס"ד כי אמר בעיקביך בעיקרא קמתפים. ואפילו תותר הראשונה השניה אסורה א"כ במתניתין נמי אמאי אינו מיפר לה ליפר לה דידה ולוקים דידיה אלא ש"מ בכולה מלתא מיתפים ולאותה שאמרה בעיקביך היא נמי מותרת ואריכות לשון בעלמא הוא וה"נ דעת הבעל כי אמר לה ואני דעתיה אכולה מילתא אם תותר היא שגם הוא יהיה מותר ולא יחול הלכך לא מצי מיפר דקאי בלא יחל דברו ואם תאמר והא במתניתין לא אמר כ"א ואני וי"ל דהכי מדמי ליה דכי היכי דאשה דאמרה הריני בעיקביך בכולה מילתא ה"נ בעל בכולה מילתא מיתפים דנהי דודאי דאיניש בעלמא שאמר ואני דעתו כמעיקרא מפני שאין בידו להתיר ואינו נותן דעתו להתיר אבל בעל שבידו להתירה דעתו להתיר יותר משאר מתפיסים והוי כאילו אמר הריני בעיקביך ודמי לא לעולם כמעיקרא מתפים ומ"מ אינו יכול להפר הכא כיון דאמר ואני כאומר קיים ליכי דמי אי מיתשיל אהקמתו מיפר ואי לא לא: **ורמינהו** הריני נזיר ואת ואמרה אמן שניהם אסורין ואי לאו שניהם מותרים מפני שתלה נדרו בנדרה. וסבירא ליה דבעל מיעקר קא עקר ואי יפר לה גם שלו יותר [וקאי] בלא יחל דסבירא ליה לתנא דברייתא דהכי קאמר הריני נזיר אם את ואפילו לא אמר אם ולכך אם אמרה אמן שניהן אסורין והיינו דקפריך אמתני' דקתני כי אמר לה הריני נזיר ואת דמיפר שלה ושלו קיים ואם לאו שלא אמרה אמן שניהם מותרין מפני שתלה נדרו בנדרה ולא ג)דינא להיות נזיר אם לא תהיה גם היא נזירה: **אמר** רב יהודה תני. ברישא מיפר שלה ושלו קיים כמתני' ג] ותני ברישא שניהם אסורין עד שלא יפר ולא כמו שהיינו סבורין מעיקרא שאינו יכול להפר את שלה דנהי דסיפא משמע שתלה נדרו בנדרה דקאמר ואם לאו שניהם מותרין אפ"ה יכול להפר שלה משום דסבירא ליה להאי תנא דבעל מיגז גייז וזהו החידוש דאתא לאשמעינן אבל רישא דקתני אסורים כל זמן שלא הפר אין זה שום חידוש דפשיטא דשניהם אסורין כל זמן שלא הפר: **אביי** אמר אפי' תימא כדקתני ברייתא כגון דאמר ואם² את דקא תלי נדרו בנדרה מתני' דקתני הריני נזיר ואת משום הכי מיפר שלה ושלו קיים. [פי'] ברייתא כגון דאמר לה הריני נזיר ואם³ את שתלה נדרו בנדרה כלומר אם את נזירה גם נזירותי יחול [לפיכך] שניהם אסורין ואינו יכול להפר כדמשמע לישנא דשניהם אסורין והיינו טעמא לפי שתלה נדרו בנדרה ואם יפר את שלה גם את שלו יתבטל וקאי בלא יחל דסבירא ליה דבעל מיעקר עקר ומתני' דקתני הריני נזיר ואת פירוש שאינו תולה נדרו בנדרה אלא הוא מקבל אנפשיה ממה נפשך ד] ואת פי' שאינו תולה נדרו בנדרה אלא הוא מקבל נזירות אנפשיה ואת דקאמר ששאל לה אם גם היא מגלה לקבל נזירות אנפשה ואת דקאמר ששאל בתמיה⁴ בלשון שאלה קאמר לה כלומר רוצה את להיות נודלת כמו כן:

באשה

מר זוטרא בריה דרב מרי אמר. הא דמיבעיא לן הכא אשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני ושמע בעלה של ראשונה והפר לה אפילו למ"ד בעל מיגז גייז היינו דבעי רמי בר חמא בפ"ק דמסכת נדרים(ב): **הרי עלי כבשר זבחי שלמים.** כגון שמונח לפניו בשר זבח שלמים ומחית נמי דהיתרא קמיה ואמר זה כזה מהו: **כי מתפים איניש בעיקרא מתפים.** כדהויין הני זבחי שלמים קודם זריקה ואסירא: **או דילמא** (א) **בצננא מתפים.** בהתירא דאית ביה והיינו לאחר זריקה שהותר בשר באכילה ושריא. ג) בצננא היינו לבסוף דכל דבר שהוא חם מצטנן לבסוף. וה"נ לגבי הך איתתא כי אמרה ואני אי אמרת דבעיקרא מתפים הויא לה כקודם הפרה ואסירא ואי אמרת דמיתפסה בצננא הויא לה כלאחר הפרה ושריא: **מי דמי הכא כי אמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים.** אפי' אמרת דבצננא מיתפים אפ"ה אסור דזבחי שלמים לאחר זריקת דמים מיקדש קדיש ג)דאינו נאכל אלא לשני ימים ולילה אחד (ג) דליכא למימר הכי איתפים בצינא דאם לא כן מאי אהני דיבוריה: **אבל הכא כו'.** ולא דמי כלל ומהכא לא תפשוט: **איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא.** דלאמר אע"ג דלאחר זריקת דמים מיקדש קדיש כיון דמאי אכיל ליה חוץ לחומת עזרה בכל העיר אי אמרת ד)בצינא תפים ולאי שרי אלא הכי איבעיא ה)לן א] (ולאי) אמרה (ד) לו: **הריני בעיקביך.** וקא בעלה של ראשונה והפר לה איכא דמ"ד בעל מיגז גייז מהו [מי] ו) אמרינן הא דקאמרה לה הריני בעיקביך ז)בכולי מלתא משמע אם לנזירות לנזירות אם ח)להיפר היפר וכיון דהיפר בעלה לראשונה מישתריא נמי חבירתה. [והאי] בעיקביך משמע בסוף: **או דלמא כמיקמי דליפר לה בעלה.** משמע דמשמע כמו דאמרה הריני נזירה כמותיך עד סוף נזירותיך דהיינו סמוך להפרה דבעל דנזירותה משכה ואזלה עד שהפר לה בעל וכשהפר לה בעל אזלה לה בסוף נזירותה ולעולם מיקמי דליפר לה בעל קאמרה וכי הפר לה בעלה לראשונה אסורה חבירתה: **ת"ש האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר ואי ס"ד דכי אמר לה הריני בעיקביך** (ה) **כמעיקרא.** מקמי הפרה משמע וקיימא לן נמי דבעל מיגז גייז וכ"ש היכא דאמר ואני סתם ולא אמר בעיקביך דמשמע דבעיקרא מיתפים א"כ אשכחן דכי קאמר לה ואני משמע דניחא ליה דתתקיים עילוה נזירות עד דלימא איהו ואני ולקביל עילוי' נזירות וליפר לה נזירות דידה ולקיים נזירות דידיה הא ט)לאו איתפים בנדרה אלא במקמי הפרה אלא לאו ש"מ מדאינו יכול להפר לה ב] דבכולה מילתא מיתפים והלכך הוא לא מצי מיפר דאי מיפר את שלה נמצא מיפר את שלו. הא אשה אחרת דאמרה לה הריני בעיקביך כיון דהיפר בעל לראשונה איהי נמי מותרת: **לא לעולם.** אימא לך דבעיקרא מתפים: **והכא.** טעמא מאי הוא דלא מצי מיפר לה דכיון דאמר לה ואני כאומר קיים ליכי דמי: **הריני נזיר ואת ואמרה אמן מיפר את שלה.** והאי דאמר לה ואת לא הוי קיום לפי שאין אדם יכול להזיר את אשתו בנזיר: **מפני שתלה נדרו בנדרה.** דמשמע דקאמר הריני נזיר אם את תהא נזירה וכיון דלא אמרה אמן שניהם מותרין: **אביי אמר אפי' תימא** (ו). שניהם י)מותרין ולא קשיא וכמאי עסקינן בברייתא כגון דאמר לה הריני נזיר ואת דמשמע דקאמר לה הריני נזיר אם תהא נזירה והלכך היכא דאמרה אמן שניהם אסורין וכי לא אמרה אמן שניהם מותרין שכן הוא תולה נדרו בנדרה:

ומתניתין

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"ח מהל' נדרים הלכה טו סמג לאוין רמב:

טז ב מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה [יג] יד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף נד:

◆

נוסחת הריב"ן

א) בסיפא: ב) פ"א בצינא והיינו לבסוף כו': ג) בכ"י כתוב כאן גליון דאינו נאכל אלא לשני ימים ולילה אחד דליכא למימר הכי אתפים בצינא שלא יהא נאכל אלא לשני ימים ולילה אחד אלא הכא ליכא למימר דאתפים בצינא דא"כ מאי אהני דבוריה הס"ד ואח"כ מה"ד אבל הכא: ד) דבצינא: ה) לן: ו) מהו דאמרינן הא דקאמרה: ז) בכולה: ח) להיתר להיתר: ט) לא: י) אסורין:

◆

מוסף רש"י

דבעי רמי בר חמא. בפ"ק דנדרים, הרי עלי כבשר זבחי שלמים. ומוקים התם דמחית דהיתירא גביה ואמר זה כזה, ואשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני והיפר בעלה לראשונה, אפילו למאן דאמר מיגז גייז היינו דבעי רמי (ראה"ה בשוח). **בעיקרא מתפים.** בעיקר זבחי שלמים כמו שהיה לפני זריקת דמים שאסור (נדרים יא.). **הריני נזירה בעקבך.** הא מילתא איכא למיבעי למ"ד מיגז גייז אי אמר בפירוש הריני בעקבך אי שריא בהפרת הראשונה, אבל איסורא אל עליה (ראה"ה בשוח).

◆

פי' הרא"ש

רב זוטרא בריה דרב מארי אמר היינו דרמי בר חמא דבעי רמי בר חמא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו פי' ר"ת דרב זוטרא בא ליישב דלא תקשי הנך תרתי ברייתות אהדדי ומתוך כך תפשוט בעיא דרמי בר חמא וס"ל לרב זוטרא דכולהו תנאי סברי בעל מיעקר עקר כדמוכח ברייתא קמייתא מדאינה מביאה עולת העוף ואם שתת יין ונטמאת למתים אינה סופגת את הארבעי' ואפ"ה סוברת ברייתא בתרייתא דחברתה אסורה משום דבעיקרא קא מתפים ראע"פ שהפר לה בעלה. ותפשוט מהכא הא דבעי רמי בר חמא פ"ק דנדרים אם היה לפניו בשר זבחי שלמים לאחר זריקה ואמר פירות הללו כזה מהו. מי אמרי' בעיקר כמו שהיה לפני זריקה קא מתפים ואסיר או דלמא בצננא קא מתפים כמו שהיה עתה לאחר זריקה שנצטנן האיסור והלך לו קא מתפים. ומהכא תפשוט דבעיקר' קא מתפים. וא"ת אי מיעקר עקר מה בין זה לאומר הריני נזיר ואמר חבירו ואני דאמרינן הותר הראשון הותרו כולן. וי"ל דלא דמי דחכם דעוקר הנדר ע"י חרטה עשה הנדר טעות והוי כאילו לא נדר מעולם אבל בעל שמפר בלא חרטה כיון שאינו עושה הנדר טעות היה נדר באותה שעה ויכולה להתפיס בה. אך גזירת הכתוב שיבטל לה בעלה ולא תספוג מ' על ששתת יין ונטמאת למתים. וא"ת היכא בעי למפשט מהכא בעיא דרמי בר חמא דהויא לאחר זריקה כדמוכח סוגייא דהתם הלכך שייך למימר בה בדהשתא קא מתפים. אבל הכא אמר ואני קודם שהפר לה בעלה הלכך מסתבר למימר בעיקר קא מתפים. וי"ל כיון דמיעקר עקר. איגלאי מלתא דבשעה שאמר ואני היתה הראשונה מותרת והו"ל כמתפים בבשר זבחי שלמים לאחר זריקה. וא"ת השתא דאמרי' דבעיקרא קא מתפים א"כ אפי' אמרה ואני אחר שהפר לה בעלה תהא אסורה מידי דהוה מתפים בבשר זבחי שלמים לאחר זריקה דפשטי' מהכא דבעיקרא קא מתפים וי"ל דלא דמי דודאי בשלמים אפי' לאחר זריקה שם זבח עליהם ואיכא למי' דכוונתו להתפיס בעיקר אבל אשה לאחר הפרה אין שום נזירות עליה והוי כאדם שלא נדר מעולם ואמר חברו עליו ואני: מי דמי התם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים אע"ג דמצי אכיל ליה בחוץ מיקדש קדיש ואיכא למי' מטעי טעי האי נודר וסבור שיכול להתפיס בשלמים לאחר זריקה ולכך אמר בצננא קא מתפים. אבל הכא ליכא למטעי ולמי' דבצננא קמתפים. והיה קשה להר"ם ע"ר פירוש שטה זו

מסורת הש"ס

א) נדרים יח: ע"ש, ב) [תוספתא פי"ג], ג) נ"ל רלה.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' לעולם בעיקרא קא מתפים והכא: (ב) רש"י ד"ה מר זוטרא וכו' דמס' נדרים כ"ב סוף דף יח ע"ב: (ג) ד"ה מי דמי וכו' ולילה אחד ואיכא למימר דהכי איתפים בצינא דאם לא כן מאי אהני: (ד) ד"ה איכא דאמרי וכו' אמרה לה הריני וכו' נמי חבירתה דבעיקביך משמע בנמי בסוף כצ"ל והד"א: (ה) ד"ה ת"ש האשה וכו' בעיקביך בעיקרא מקמי הפרה וכו' עליה נזירות ליפר לה וכו' דידיה דהא לאו איתפים וכו' והלכך הוא דלא מצי מיפר דליהוי מיפר את שלה דנמצא מיפר את שלו: (ו) ד"ה אביי אמר אפי' תימא כדקתני שניהם:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה איכא דאמרי וכו' אלא הכי איבעי לן דאי אמרה לה כנ"ל: ב] ד"ה ת"ש וכו' אלא לאו ש"מ מדאינו יכול להפר לה. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד דבכולה מילתא מיתפים והלכך הוא לא מצי מיפר לה וכנ"ל: ג] תוס' ד"ה אמר ר"י תני וכו' כמתניתין ותני מלת ותני נמחק. ונ"ב ודקתני: ד] ד"ה אביי אמר וכו' אלא הוא מקבל אנפשיה ממה נפשך ואת פי' שאינו תולה נדרו בנדרה אלא הוא מקבל נזירות אנפשיה. תיבות אלו מן ואת עד אנפשיה נמחק. א"ה.

◆

הגהות התוספות

1. תיבת ואותה נמחק ונ"ל יהא אשה שאמרה הריני בעיקביך היא כו'. 2. נ"ל אם. 3. נ"ל אם. 4. תיבות ששאל בתמיה נמחק.

◆

פי' הרא"ש (המשך)

דבעי' למי' ליה למר זוטרא דאע"ג דבעל מיעקר היה חברתה אסורה. דהיכא פשיטא ליה לתלמודא דאי מעקר עקר דחברתה שריא והיה מפרש דודאי מהך ברייתא פשטי' דמיגז גייז ופליגא אברייתא דלעיל וה"ק מר זוטרא תפשוט מהכא בעיא דרמי בר חמא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו. וס"ל דבעיא דרמי בר חמא הוי במתפים לפני זריקה ואח"כ נזרק הדם כי מתפים איניש בעיקר מתפים כמו שהיה עתה. או דלמא בצננא מתפים כיון שיודע שהדם עומד ליזרק וכיון דהוייה הכא דאי מיגז גייז חברתה אסורה ש"מ בעיקר מתפים שגם היא יודעת שסופה יכולה לבוא לידי היתר ע"י הפרת הבעל. ומיהו קשה דבנדרים (א) משמע דרמי בר חמא לאחר זריקה מהו וכל סוגייא דהתם מוכחא דלאחר זריקה (דמיא) [מיירי ומיהו י"ל] דאין זה מדברי רמי בר חמא דאיהו בסתם קא בעי אלא סוגייא דהתם ס"ל דלאחר זריקה קא בעי. ולכך כתבו בבעיא דרמי בר חמא לאחר זריקה מהו וסוגיא דהכא סברה דלפני זריקה קא בעי. וכה"ג אשכחן בבעיא דאומן קונה בשבח כלי דמפי' לה תלמודא פי' המקבל לענין עובר בבל תלין ובפ' הגוזל קמא מפי' לה בענין אחר. וכן בעיא דיש שני לצרורות מפי' לה תלמודא פ' כצד הרגל בכמה אנפי'. איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא ואין לחלק ביניהם ואי אמרינן הכא דבעיקר מתפים ה"ה בדרמי בר חמא ומבעיא ליה אי אמרה הריני נזירה בעקבך מי אמרינן בעקבך בסופך משמע וכשהפר לה בעלה גם זאת משמע או דלמא בעקבך הוי כמו בעקרך ואסורה. תא שמע האשה שנדרה בנזיר ושמע הבעל ואמר ואני אינו יכול להפר והשתא ס"ל כיון דביד הבעל להפר הוי כאילו אמר בעקבך כי בו תלוי סוף נדרה. ואי ס"ד בעיקרא ליפר לה דידה ולוקים דידיה כי בהפרתה לא יתבטל נדרו אלא ודאי בכולא מילתא מיתפים ואם יפיר לשלה גם נדרו בטל. ורמינהי הריני נזירה ואת ואמרה אמן שניהם אסורים ואם לאו שלא אמרה אמן שניהם מותרים שלא רצה להיות נזיר אם לא תהיה גם היא נזירה אמר רב יהודה תני ברישא מפר את שלה ושלו קיים. כדתנינ' במתני' ואע"ג דסיפא משמע שתלה נדרו בנדרה דאם לא גמרה שניהם מותרים. איכא למי' בודאי תלה נזירותו בקבלת נזירותה הלכך אם לא קבלה עליה גם הוא אינו נזיר אבל אם קבלה עליה לא תלה הפקעת נדרו

א) נ"ל משמע דלאחר זריקה מיירי דהא אמר שם בהדיא לאחר זריקה מהו וכל סוגיא וכו':